

HE 105/2015 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia. Esityksen mukaan sairauspäivärahan määräytymisessä käytettävän vuosittain palkkakertoimella tarkistettavan 70 prosentin korvaustasoon oikeuttavan vuosityötulon yläraja alennettaisiin nykyisestä 36 419 eurosta 30 000 euroon. Tulorajan ylittävältä osalta sairauspäivärahaa karttuisi nykyisen 40 prosentin sijasta 35 prosenttia 56 032 euroon saakka ja sen ylittävältä osalta 25 prosenttia. Myös vanhempainpäivärahakaudelta maksettava 30 päivän korotettu 75 prosentin korvausaste ehdotetaan alennettavaksi 70 prosenttiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET.....	3
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	4
2.1 Taloudelliset vaikutukset.....	4
2.2 Muut vaikutukset.....	4
3 ASIAN VALMISTELU.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	6
7 luku Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset.....	6
8 luku Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha.....	6
11 luku Päivärahaetuuksien määrä.....	6
2 VOIMAANTULO.....	8
LAKIEHDOTUS.....	9
Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	9
LIITE.....	12
RINNAKKAISTEKSTI.....	12
Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	12

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaan päivärahaetuus määräytyy työkyvyttömyyden tai vanhempainpäivärahaoikeuden taikka erityishoitorahaoikeuden alkamista edeltäneenä vuonna toimitetussa verotuksessa todettujen työtulojen perusteella. Työtuloilla tarkoitetaan työ- tai virkasuhteesta saatua palkkaa, yrittäjän eläkelain ja maatalousyrittäjän eläkelain mukaista kunkin vuoden vahvistettua työtuloa ja työeläkelaeissa tarkoitettua palkkaa, jota ulkomaantyössä pidetään eläkepalkkaan luettavan työansion ja eläkemaksujen perusteena (vakuutus-palkka).

Päivärahaetuus on 70 prosenttia hakijan verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 36 419 euroa vuonna 2015. Tämän tulorajan ylittävästä osasta 56 032 euron vuosituloon asti päivärahaetuuden määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 56 032 euroa ylittävästä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Kuitenkin äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia hakijan verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät vuonna 2015 ylitä 56 032 euroa; tämän ylittävästä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 30 ensimmäisen arkipäivän ajalta 75 prosenttia hakijan verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät vuonna 2015 ylitä 56 032 euroa; tämän ylittävästä osasta äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Isälle maksettavan vanhempainrahan ja äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen maksettavan isyysrahan määrä on 30 ensimmäisen isälle maksettavan arkipäivän ajalta 75 prosenttia hakijan verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät vuonna 2015 ylitä 56 032 euroa; tämän ylittävästä osasta isälle maksettavan vanhempainpäivärahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Edellä mainittuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella.

Osasairauspäivärahan määrä on puolet sairauspäivärahan määrästä ja erityishoitoraha määräytyy kuten sairauspäiväraha. Kuntoutusraha on määrältään vähintään yhtä suuri kuin se sairauspäiväraha, joka kuntoutujalle myönnettäisiin, jos hän olisi kuntoutuksen alkaessa tullut työkyvyttömäksi.

Verotuksessa todettujen työtulojen lisäksi päivärahaetuuden hakijalla on mahdollisuus esittää työtulot työkyvyttömyyden, vanhempainpäiväraha- taikka erityishoitorahaoikeuden alkamista välittömästi edeltäneiden kuuden kuukauden ajalta. Työtuloja voidaan käyttää päivärahan määräytymisperusteena, jos ne ovat jatkuvasti olleet kahdella kerrottuna vähintään 20 prosenttia suuremmat kuin verotuksessa todetut työtulot.

Hallitus on sopinut julkista taloutta vahvistavasta sopeutusohjelmasta, johon sisältyvät toimet kohdistuvat hyvin laajasti yhteiskunnan eri lohkoille ja koskettavat kaikkia suomalaisia. Siihen liittyen hallitusohjelmassa on sovittu, että sairauspäivärahan määräytymisen tulorajoja ja korvausastetta muutetaan. Etuuden määräytymisessä käytettävää 70 prosentin korvaustasoon oikeuttavan vuosityötulon rajaa lasketaan nykyisestä 36 419 eurosta 30 000 euroon. Tulorajan ylittävän työtulon korvausaste muutetaan 35 prosenttiin. Myös vanhempainrahakaudelta maksettava 30 päivän korotusosa poistetaan, jolloin tältä ajalta maksettava etuus määräytyy normaalin 70 prosentin korvausasteen mukaan.

Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi teknisluontoinen tarkennus säännökseen, joka koskee työkyvyyssyysaikaan rinnastettavaa aikaa sairauspäivärahan enimmäisajan jälkeen.

2 Esityksen vaikutukset

2.1 Taloudelliset vaikutukset

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Sairauspäivärahan määrää koskeva muutos tulisi sovellettavaksi, jos päivärahan perusteena oleva työkyvyttömyys alkaa 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen. Vanhempainpäivärahakaudelta maksettavan 30 päivän korotusosan poistamista koskeva muutos tulisi sovellettavaksi, jos ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä eli erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainrahapäivä on lain tultua voimaan.

Sairauspäivärahan tulo- ja korvausasteen muutos koskisi sairauspäivärahan lisäksi osasairauspäivärahaa ja kuntoutusrahaa. Se ei koskisi vanhempainpäivärahoja eli erityisäitiys-, äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, erityishoitorahaa eikä vähimmäismääräisiä päivärahoja. Sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan tulo- ja korvausasteen muutoksen säästövaikutukseksi on arvioitu 29 milj. euroa vuositasolla. Säästövaikutuksen on arvioitu olevan 21 milj. euroa vuonna 2016, koska laki ehdotetaan tulemaan voimaan siten, että muutos koskee vain lain voimaantulon jälkeen alkavia päivärahakausia. Vanhempainpäivärahakaudelta maksettavan korotusosan poistamisen säästövaikutukseksi on arvioitu 13 milj. euroa vuositasolla. Tästä arviolta 7,6 milj. euroa kohdistuu vanhempainrahaan ja 5,4 milj. euroa isyysrahaan. Vuonna 2016 säästövaikutuksen on arvioitu olevan 5,3 milj. euroa, koska uudistuksen mukaisia vanhempainrahapäiviä pidetään aikaisintaan toukokuussa 2016.

Ansioperusteisen työtulovakuutuksen menot rahoitetaan työnantajien, yrittäjien ja palkansaajien vakuutusmaksuilla. Valtio rahoittaa vähimmäismääräiset päivärahat sekä ne työtulojen perusteella määräytyvät päivärahat, jotka jäävät alle vähimmäispäivärahan suuruiseen päivärahan. Säästövaikutus kohdistuu siten sairausvakuutuksen työtulovakuutuksen vakuutusmaksuilla rahoitettavaan osuuteen, joten valtion menoihin eivät säästöt kohdistu.

2.2 Muut vaikutukset

Toteutuessaan uudistus merkitsisi sitä, että sairauspäivärahan, osasairauspäivärahan ja kuntoutusrahan määrä alenisi tulorajan alentamisesta ja korvausasteen muutoksesta johtuen kaikilla yli 30 000 euroa vuodessa ansaitsevilla. Nykyinen ylin taitekohta, jonka mukaan päiväraha määräytyy 25 prosentin suuruisena 56 032 euroa ylittävältä osalta, on tarkoituksenmukaista säilyttää, jotta säästövaikutukset kohdistuvat tasaisesti kaikkiin tuloluokkiin.

Säästövaikutusten kohdentuminen kuntoutusrahaan voi vaikuttaa kuntoutuksen kannustavuuteen. Sairauspäivärahan tasoa on leikattu jo aikaisemmin, mikä on johtanut siihen, että työkyvyttömyyseläke on yhä useammin parempi kuin sairauspäiväraha. Sairauspäivärahan tason aleneminen lisää myös paineita ensisijaisuussäännösten tarkistamiselle.

Vanhempainrahakaudelta maksettavan 30 päivän korotusosan poistaminen vaikuttaisi siten, että tältä ajalta päivärahan määrä laskisi keskimääräisellä äidin ja isän vanhempainpäivärahalla noin 5 euroa päivältä. Korotusosan poistaminen yksinkertaistasi vanhempainpäivärahajärjestelmää ja sillä, että etuuden taso vaihtelee kesken vanhempainrahakauden, ei ole merkittävää kannustinvaikutusta. Toisaalta ehdotetut muutokset monimutkaistaisivat päivärahajärjestelmää kokonaisuutena. Jatkossa sairauspäivärahan ja vanhempainpäivärahan vuosituloajat

olisivat erilaiset ja etuuden määrä vaihtelisi eri päivärahoissa, vaikka samat työtulot ovat etuuden perusteena.

Uudistus ei tee eroa eri sukupuolten välillä päivärahan saajina. Sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan, osasairauspäivärahan ja kuntoutusrahan määräytymisen tuloeroja sekä korvausastetta koskeva muutos kohdistuu yhdenmukaisesti kaikkiin päivärahasaajiin heidän sukupuolestaan riippumatta. Myös vanhempainpäivärahan korotetun korvausasteen poistaminen kohdistuu yhdenmukaisesti sekä äidille että isälle maksettavaan vanhempainpäivärahaan.

Esityksessä ehdotetaan, että vanhempainrahakaudelta maksettava 30 päivän korotusosa poistetaan, jolloin tältä ajalta maksettava etuus määräytyy normaalin 70 prosentin korvausasteen mukaan. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 38/2006 vp), joka koski vanhempainrahan erilaista määräytymistä äidille ja isälle todennut, että sukupuolten välinen erottelu vanhempainrahan suuruuden määräytymisessä ei ole sopusoinnussa perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussäännösten kanssa. Tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä on, että isän ja äidin vanhempainraha määräytyy samojen perusteiden mukaan. Voimassa olevan lain mukaan isälle maksettavan vanhempainrahan ja äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen maksettava isyyserä maksetaan korotettuna 30 ensimmäisen isälle maksettavan arkipäivän osalta. Kun esityksessä ehdotetaan sekä äidin että isän vanhempainpäivärahan korotetun osan poistamista, esitys voidaan toteuttaa tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen.

3 Asian valmistelu

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman Ratkaisujen Suomi, Neuvottelutulos strategiasta hallitusohjelmasta 27.5.2015 liitteen 6 Hallituksen päättämät julkisen talouden välttämättömät sopeutustoimet mukaan vanhempainrahakaudella maksettava 30 päivän korotusosa poistetaan, jolloin vanhempainrahan korvausaste on tällä hetkellä 75 prosenttia. Tältä ajalta maksetaan normaalia 70 prosentin korvausta laskennallisesta työtulosta. Edelleen hallitusohjelman mukaan sairauspäivärahan määräytymisen tuloeroja ja korvausastetta muutetaan. Etuuden määräytymisessä käytettävää 70 prosentin korvaustasoon oikeuttavan päivärahan vuosityötulon rajaa lasketaan nykyisestä 36 419 eurosta 30 000 euroon ja muutetaan tämän tuloajan ylittävän tulon korvaustaso 35 prosenttiin.

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa. Asian valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä. Elinkeinoelämän Keskusliitto kannattaa muutoksia. Palkansaajakeskusjärjestöt SAK, Akava ja STTK vastustavat sairauspäivärahojen, kuntoutusrahojen ja vanhempainpäivärahojen tason leikkaamista. Toteutuessaan leikkaukset vaikeuttavat palkansaajien toimeentuloa ja kohdentuvat eri tavoin eri tuloiluokkiin. Lisäksi niiden vaikutukset valtiontalouden säästöihin ovat olemattomat. Päivärahojen määräytymisen tuloerojen ja korvausasteen alentaminen heikentää myös Kelan kuntoutuksen kannustavuutta. Korotetun isyyserän leikkaus on tasa-arvonäkökulmasta ongelmallinen. Mikäli kannusteita isän hoitovastuun lisäämiseksi pienennetään, voi tämä vähentää isien isyyseräkauden käyttöä ja sysätä hoitovastuuta entisestään äideille. Lisäksi Akava huomauttaa, että vanhempainpäivärahan leikkaus kohdistuu lähes yksinomaan naisiin, koska vain noin 3–4% isistä käyttää vanhempainrahakautta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

7 luku Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

1 §. *Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella.* Pykälän 1 momentissa on säädetty ansio-perusteiseen sairauspäivärahaan oikeuttavan työtulon vähimmäismääräksi 1 264 euroa vastaten työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010. Pykälän 3 momenttiin mukaan 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan siten kuin 11 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään. Mainittua pykälää ehdotetaan jäljempänä muutettavaksi siten, että asiasta säädetään nykyisen 3 momentin sijasta 4 momentissa. Tämän pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä huomioidaan ehdotettu muutos.

8 luku Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

9 §. *Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkennus, jossa huomioidaan työkykyisyysaikaan rinnastettavana aikana aika, jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Sanamuoto vastaa lain 936/2012 sanamuotoa. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi työkykyisyysaikaan rinnastettavana aikana sotilastapaturmalain kuntoutusta koskevien säännösten mukainen ansionmenetykskorvaus.

Pykälän 2 momentista ehdotetaan lisäksi poistettavaksi viimeinen lause, jossa todetaan, että työkykyisyysaikaan ei sitä vastoin rinnasteta aikaa, jolta vakuutettu on saanut kansaneläkelain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkelakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä. Lause on tarpeeton, koska edellä pykälässä luetellaan työkykyisyysaikaan rinnastettavat ajat.

11 luku Päivärahaetuuksien määrä

1 §. *Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella.* Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan päivärahaetus on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon päivärahaetuuden määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Laissa olevat tulorajat vastaavat vuoden 2010 palkkakertoimen arvoa. Alempi tuloraja on 36 419 euroa vuonna 2015. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä oleva alempi tuloraja muutettaisiin 26 898 euroksi vuoden 2010 palkkakertoimen tasossa laskettuna, mikä vastaisi 30 000 euroa vuonna 2016. Samalla ehdotetaan päivärahaetuuden korvausastetta tulorajan ylitteeltä alennettavaksi. Uudistuksen jälkeen sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan määrä olisi mainitun alemman tulorajan jälkeen 50 606 euron vuosityötuloon saakka 40 prosentin sijasta 35 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Viimeksi mainitun tulorajan ylittävältä osalta päivärahaa kertyisi 25 prosentin mukaan.

Pykälän 1 momenttia sovellettaisiin sairausvakuutuslain 11 luvun 12 §:n ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 32 §:n mukaisesti myös osasairauspäivärahaan ja kuntoutusrahaan. Sen sijaan erityishoitorahaa ja vanhempainpäivärahoja ei ehdotettu muutos koskisi. Nykyinen pykälän 1 momentti jaettaisiin 1 ja 2 momentiksi ja nykyinen 2 momentti siirtyisi muutettuna 3 momentiksi sekä nykyinen 3 ja 4 momentti 4 ja 5 momentiksi. Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrästä säädettäisiin pykälän

2 momentissa. Sen mukaan vanhempainpäiväraha ja erityishoitoraha määräytyisivät kuten päivärahaetus voimassa olevan lain mukaan. Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä olisi 70 prosenttia verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Siten alempi tuloraja säilyisi vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan osalta muuttumattomana. Myös tämän tulorajan ylittävistä osasta vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan korvausaste säilyisi ennallaan eli se määräytyisi yli menevältä osalta 40 prosentin mukaan 50 606 euroon asti ja 50 606 euron ylittävältä osalta 25 prosentin mukaan.

Pykälän 3 momentti vastaisi nykyistä 2 momentin 1 kohtaa. Sen mukaan äitiysrahan määrä olisi kuten voimassa olevan lain mukaan 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vaakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tulorajan ylittävistä osasta äitiysrahan määrä olisi 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta. Sen sijaan esityksessä ehdotetaan, että vanhempainpäivärahakaudelta maksettava 30 päivän korotettu 75 prosentin korvausaste alennettaisiin 70 prosenttiin. Tästä syystä myös äidille maksettava vanhempainraha ja isälle maksettava vanhempainraha sekä vanhempainrahakauden jälkeen maksettava isyysraha määräytyisivät jatkossa pykälän 2 momentin pääsäännön mukaan, eikä erityissäännöstä niiden osalta enää tarvittaisi. Sen vuoksi voimassa olevan lain 1 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta kävisivät tarpeettomiksi.

Pykälän 4 ja 5 momentit vastaisivat sisällöltään voimassa olevan lain 3 ja 4 momenttia sillä muutoksella, että niissä viitattaisiin 1 ja 2 momentin sijasta 1, 2 ja 3 momenttiin. Niiden mukaan momenteissa mainittuja verotuksessa todettuja tuloja ja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelaisilla tarkoitettulla palkkakertoimella.

9 §. *Isän vanhempainpäivärahan määrä.* Pykälän voimassa olevan 1 momentin mukaan isän isyys- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 2 momentin 3 kohdasta muuta johdu. Esityksessä ehdotetaan 1 §:ää muutettavaksi siten, että vanhempainpäivärahakaudelta maksettava 30 päivän korotettu 75 prosentin korvausaste alennettaisiin 70 prosenttiin, jolloin isän vanhempainpäiväraha määrä samasta lapsesta olisi koko vanhempainpäivärahakauden samansuuruinen. Silloin viittaus erityissäännökseen tulee tarpeettomaksi ja pykälän 1 momentin viimeisen lauseen viittaus 1 §:n 2 momentin 3 kohtaan voidaan poistaa. Sen sijaan sairausvakuutuslakia on muutettu vuoden 2015 alusta siten, että myös isä voi vanhempainrahalla ollessaan työskennellä ja saada vanhempainrahaa vähimmäismääräisenä. Ansiotyössäolon vaikutuksesta vanhempainpäivärahan määrään säädetään 8 §:ssä, josta johtuen pykälään tulee lisätä viittaus 8 §:ään.

10 a §. *Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen.* Voimassa olevan pykälän mukaan äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdasta tai 8 §:n 1 momentista muuta johdu. Esityksen mukaan äitiysrahan korotetusta määrästä 56 ensimmäiseltä arkipäivältä säädettäisiin 1 §:n 3 momentissa ja äidin vanhempainrahan korotetusta määrästä 30 arkipäivän osalta ehdotetaan 1 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvatulla tavalla luovuttavaksi. Siitä johtuen viittaus 1 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohtaan tulee muuttaa viittaukseksi 1 §:n 3 momenttiin. Myös viittaus 8 §:n 1 momenttiin tulee muuttaa viittaukseksi 8 §:ään, koska 8 §:ssä on vain yksi momentti.

2 Voimaantulo

Sairausvakuutuslakiin ehdotetut muutokset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016. Sairauspäivärahan ja kuntoutusrahan tasoon ja korvausasteeseen ehdotettua muutosta sovellettaisiin, jos työkyvyttömyys tai kuntoutus on alkanut 1 päivänä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen. Vanhempainpäivärahan tasoon ehdotettua muutosta sovellettaisiin, jos ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahopäivä on lain tultua voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 1 §:n 3 momentti, 8 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 1 § ja 9 §:n 1 momentti sekä 10 a §, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 678/2014, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 880/2015, 11 luvun 1 § laeissa 1342/2006, 1142/2010 ja 903/2012, 11 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 1342/2006 sekä 11 luvun 10 a § laissa 912/2007, seuraavasti:

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

1 §

Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan noudattaen 11 luvun 1 §:n 4 momenttia.

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

9 §

Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain tai sotilastapaturmalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sairauspäivärahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 26 898 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon sairauspäivärahan määrä on 35 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävistä osasta 50 606 euron vuosituloon vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävistä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tämän ylittävistä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettujen verotuksessa todettujen työtulot tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- tai erityishoitorahaoikeuden alkamisajankohdalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakertoimesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

9 §

Isän vanhempainpäivärahan määrä

Isän vanhempainpäivärahakausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lapsen perusteella. Isyys- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 8 §:stä muuta johdu.

10 a §

Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen

Äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 3 momentista tai 8 §:stä muuta johdu.

HE 105/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 .

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työkyvyttömyys alkaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:ää sovelletaan vanhempainpäivärahaan, jos ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivä on tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetty työtulon 26 898 euron yläraja vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010.

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 2015

Pääministerin estyneenä ollessa, perhe- ja peruspalveluministeri

Juha Rehula

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 1 §:n 3 momentti, 8 luvun 9 §:n 2 momentti, 11 luvun 1 § ja 9 §:n 1 momentti sekä 10 a §,
 sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 1 §:n 3 momentti laissa 678/2014, 8 luvun 9 §:n 2 momentti laissa 880/2015, 11 luvun 1 § laeissa 1342/2006, 1142/2010 ja 903/2012, 11 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 1342/2006 sekä 11 luvun 10 a § laissa 912/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 luku

7 luku

Päivärahaetuksien saamisen yleiset edellytykset**Päivärahaetuksien saamisen yleiset edellytykset**

1 §

1 §

*Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella**Oikeus päivärahaetuuteen työtulon perusteella*

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan siten kuin 11 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun työtulon määrä tarkistetaan *noudattaen* 11 luvun 1 §:n 4 momenttia.

8 luku

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha**Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha**

9 §

9 §

*Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen**Sairauspäiväraha enimmäisajan jälkeen*

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan rinnastetaan aika, jolta vakuutettu on saanut Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain, työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain tai työeläkelakien mukaista kuntoutusrahaa, osakuntoutusrahaa tai kuntoutusavustuksena maksettavaa kuntoutusrahaa

Voimassa oleva laki

taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain tai sotilasvammalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla. Sitä vastoin aikaa, jolta vakuutettu on saanut kansaneläkelain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä tai työeläkelakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, ei rinnasteta tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettuun työkykyisyysaikaan.

Ehdotus

taikka ansionmenetykskorvausta liikennevakuutuslain, sotilasvammalain tai sotilastapaturmalain kuntoutusta koskevien säännösten nojalla tai jona vakuutettu on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa taikka osallistunut julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaiseen palveluun tai mainitun lain 6 luvussa tarkoitettuun opiskeluun. Työkykyisyysaikaan rinnastetaan myös aika, jona vakuutettu on ollut oikeutettu työttömyysturvalain mukaiseen etuuteen työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin nojalla.

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Päivärahaetuus on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävästä osasta 50 606 euron vuosituloon päivärahaetuuden määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävästä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa; tämän ylittävästä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon

11 luku

Päivärahaetuuksien määrä

1 §

Päivärahaetuuksien määrä työtulojen perusteella

Sairauspäivärahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 26 898 euroa. Tämän ylittävästä osasta 50 606 euron vuosituloon *sairauspäivärahan* määrä on 35 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävästä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan määrä on 70 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 32 892 euroa. Tämän ylittävästä osasta 50 606 euron vuosituloon *vanhempainpäivärahan ja erityishoitorahan* määrä on 40 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta ja 50 606 euron ylittävästä osasta 25 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, äitiysrahan määrä on 56 ensimmäisen arkipäivän ajalta 90 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa. Tämän ylittävästä osasta äitiysrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kolmassadasosasta;

2) äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 30 ensimmäisen arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa; tämän ylittävistä osasta äidille maksettavan vanhempainrahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta; sekä

3) isälle maksettavan vanhempainrahan ja äitiys- ja vanhempainrahakauden jälkeen maksettavan isyyseränsä määrä on 30 ensimmäisen isälle maksettavan arkipäivän ajalta 75 prosenttia vakuutetun verotuksessa todettujen vuosityötulojen kolmassadasosasta, jos vuosityötulot eivät ylitä 50 606 euroa; tämän ylittävistä osasta isälle maksettavan vanhempainpäivärahan määrä on 32,5 prosenttia vuosityötulon kolmassadasosasta; jos kysymyksessä on 9 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettu aikaisemman lapsen syntymään perustuva isyyseräpäivä, isyyserä voidaan maksaa korotettuna myös uuden lapsen syntymään perustuvalla äitiys- ja vanhempainrahakaudella edellyttäen, että aikaisemman lapsen syntymään perustuvia korotuspäiviä on jäljellä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen verotuksessa todettujen työtulojen tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- tai erityishoitorahakauden alkamisajankohdalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakerroimesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

9 §

Isän vanhempainpäivärahan määrä

Isän vanhempainpäivärahakausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lap-

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettujen verotuksessa todettujen työtulojen tarkistetaan siinä suhteessa kuin työkyvyttömyyden tai vanhempainpäiväraha- tai erityishoitorahakauden alkamisajankohdalle vahvistettu työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkkakerroin poikkeaa edelliselle kalenterivuodelle vahvistetusta palkkakerroimesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitettuja tulorajoja tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 96 §:n 1 momentissa tarkoitettulla palkkakertoimella. Jos tulorajat nousevat tarkistuksen yhteydessä yli täysien eurojen, jätetään yli menevä osa lukuun ottamatta.

9 §

Isän vanhempainpäivärahan määrä

Isän vanhempainpäivärahakausi alkaa sinä päivänä, jolta hänelle maksetaan ensimmäisen kerran vanhempainpäivärahaa saman lap-

HE 105/2015 vp

Voimassa oleva laki

sen perusteella. Isyys- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 2 momentin 3 kohdasta muuta johdu.

10 a §

Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen

Äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohdasta tai 8 §:n 1 momentista muuta johdu.

Ehdotus

sen perusteella. Isyys- ja vanhempainrahan määrä on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 8 §:stä muuta johdu.

10 a §

Äidin vanhempainpäivärahan tarkistaminen

Äidille maksettava vanhempainpäiväraha on samasta lapsesta koko vanhempainpäivärahakauden ajan samansuuruinen, jollei 1 §:n 3 momentista tai 8 §:stä muuta johdu.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momenttia sovelletaan, jos työkyvyttömyys alkaa tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:ää sovelletaan vanhempainpäivärahaan, jos ensimmäinen saman lapsen perusteella maksettava vanhempainpäivärahapäivä on tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 11 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetty työtulon 26 898 euron yläraja vastaa työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetun palkkakertoimen arvoa vuonna 2010.